

Bedömagruppens bedömningar

Lärosäte Södertörns högskola	Huvudområde/examen Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet samhällskunskap	ID-nr A-2021-02-5044
Bedömning av utvalda bedömningsområden		
<p>Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet Förutsättningar Bedömning i den tidigare utvärderingen: <i>Inte tillfredsställande</i> I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömagruppens yttrande:</p> <p>"Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara inte tillfredsställande. Antalet lärare och deras vetenskapliga och professionella kompetens är i stort sett adekvat i förhållande till utbildningens innehåll och den begränsade studentvolymen vad gäller UVK. Den utbildningsvetenskapliga kompetensen kan dock stärkas. Av lärarna inom UVK har drygt hälften disputerat och dryg tredjedel har lärarexamen. Andelen professionsrelaterade lärare verksamma inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) är också något låg, vilket lärosätet kompenserar med adjungerade adjunkter och genom löpande kompetensutveckling. Genom högskolepedagogiska kurser säkerställs den pedagogiska kompetensen. För inriktningen samhällskunskap bedöms personal som inte tillfredsställande. Lärosätet har relevant vetenskaplig kompetens för utbildningens ämnesinnehåll, medan den ämnesdidaktiska kompetensen har svag vetenskaplig förankring som inte uppfyller bedömningsgrundens krav. Anställningen av en lektor med inriktning mot samhällskunskapsdidaktik betyder en förstärkning också av den professionsrelaterade miljön, men inte att den ämnesdidaktiska forskningskompetensen med nödvändighet lyfts.</p> <p>Det finns en för UVK vetenskaplig miljö där lärosätet sedan 2017 har en forskarutbildning med uttalat syfte att stärka utbildningens forskningsunderbyggnad. Genom forskningscirkelr skapas möten mellan forskning och lärarprofessionen, och aktuell forskning ingår i samtliga kurser. Lärosätet betonar värdet av att studenter möter lärarutbildare som är aktiva forskare. Genom till exempel lärarutbildningens dag får studenterna möta och lyssna på inbjudna forskare som presenterar aktuell forskning. För inriktningen samhällskunskap bedöms utbildningsmiljön som tillfredsställande. Utbildningen är formad efter skolans styrdokument med samhällskunskapsämnets konstruktion å ena sidan och den tvärvetenskapliga miljön på lärosätet å andra sidan. Lärosätets profil med mångvetenskaplighet och medborgerlig bildning tillsammans med den vetenskapliga miljön ger ämnet innehållslig stabilitet."</p> <p>Uppföljning av bedömningsområdet Förutsättningar Bedömning i uppföljningen: <i>Tillfredsställande</i></p> <p>Lärosätets analys av orsakerna till den ifrågasatta kvaliteten bedöms som tillfredsställande och de åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen bedöms som rimliga och ändamålsenliga.</p> <p>Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att</p>		

Datum

2021-04-20

Reg.nr

411-00088-21

lärosätet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Bilaga 2

Lärosätets åtgärdsredovisning

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Åtgärdsredovisning vid uppföljning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Lärosäte: Södertörns hgögskola

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet:
samhällskunskap

Mallen för åtgärdsredovisning ska användas av lärosäten vars utbildningars kvalitet har blivit ifrågasatt i UKÄ:s utbildningsutvärdering. Mallen består av de bedömningsområden som ingår i en utbildningsutvärdering:

- **Förutsättningar**
- **Utformning, genomförande och resultat**
- **Studentperspektiv**
- **Arbetsliv och samverkan**

Mallen ska användas för de bedömningsområden som erhållit omdömet Inte tillfredsställande. Vilket eller vilka bedömningsområden som inte bedömts som tillfredsställande framgår av UKÄ:s beslut och bedömargruppens yttrande (se det samlade omdömet för examenstillståndet som inleder yttrandet). För de bedömningsområden som bedömts som tillfredsställande ska inte någon redovisning göras.

Processen för uppföljning finns beskriven i dokumentet *Vägledning för uppföljning av utbildningar med ifrågasatt kvalitet* (UKÄ 2018). För information om de bedömningsområden som ingår i utbildningsutvärdering, se *Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå* (UKÄ 2016, reviderad 2018). Ytterligare instruktioner följer nedan:

- Åtgärdsredovisningen indelas i enlighet med rubrikerna som framgår i mallen nedan. Eventuella underrubriker kan lärosätet fritt besluta om. Eftersom redovisningen endast ska omfatta de bedömningsområden som bedömts som Inte tillfredsställande kan rubrikerna för de Tillfredsställande bedömningsområdena tas bort.
- Varje bedömningsområde består av bedömningsgrunder och i vissa fall även mål. Lärosätet ombeds att endast fokusera på den bedömningsgrund/mål eller del av bedömningsgrund/mål som bedömts ha brister. Yttrandets olika delar, utbildningsvetenskaplig kärna och ämnes- och ämnesdidaktiska studier, är ett stöd i detta arbete. Lärosätet ombeds att först redovisa sin **analys** av bristerna och sedan en **redogörelse av de åtgärder** som genomförts i relation till bristerna. Eventuella bedömningsgrunder/mål eller delar av bedömningsgrunder/mål som inte bedömts ha brister behöver inte redogöras för.
- De åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen ska vara genomförda och ska beskrivas så att de kan relateras till utbildningens tidigare uppläggnings.

- Åtgärdsredovisningen ska kunna stå för sig själv, det vill säga den ska inte inkludera länkar. Nya eller reviderade kursplaner och utbildningsplaner laddas upp i UKÄ Direkt. Alla källor ska vara tillgängliga för bedömargruppen vid förfrågan.
- Om åtgärdsredovisningen relaterar till åtgärder som gäller lärar- eller handledarresurser ska tabell över personal fyllas i som bilaga till åtgärdsredovisningen. Tabellen omfattar i så fall all personal på utbildningen, men det ska framgå vilka ändringar som skett sedan utvärderingen genomfördes.
- Redovisningen för bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat ska inte överstiga 16 000 tecken (med blanksteg), exklusive mallens rubrik och inledande text. För övriga bedömningsområden gäller max 8 000 tecken (med blanksteg) per bedömningsområde, exklusive mallens rubrik och inledande text. Mallens formgivning och marginaler ska inte ändras.
- Åtgärdsredovisningen och eventuella bilagor laddas upp och registreras i UKÄ Direkt senast 2021-02-18. Se Användarmanual för UKÄ Direkt.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Redovisa analys av bristerna i utbildningen i relation till bedömningsområdet och redovisa åtgärder vidtagna för att avhjälpa bristerna. Analysera och redogör endast för åtgärder som relaterar till relevanta bedömningsgrunder eller delar av bedömningsgrunder. Tydliggör vad som är nytt i relation till tidigare självvärdering och vilka konkreta förändringar som har genomförts. Relatera till ifylld och bilagd tabell över personal om relevant.

Bedömningsområdet Förutsättningar innehåller följande bedömningsgrunder:

Personal: Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga, professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Utbildningsmiljö: Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Analys av brister

Södertörns högskolas analys av UKÄ:s yttrande är att det funnits brister i den vetenskapliga förankringen av den ämnesdidaktiska kompetensen på lärosätet. Mer specifikt har det saknats lärare med tillräcklig ämnesdidaktisk forskningskompetens och en tillräckligt väl utbyggd ämnesdidaktisk forskningsmiljö.

UKÄ:s yttrande har analyserats av en grupp med bl a programsamordnaren för ämneslärarutbildningen och lärarutbildningens akademiska ledare vid Södertörns högskola. Lärosätet bedömer att bristerna framförallt berott på svagheter i det egna strategiska rekryteringsarbetet. Området är nationellt underutvecklat, vilket skapar stark konkurrens om lärare och forskare med samhällskunskapsdidaktisk kompetens. Södertörns högskola har en mångvetenskaplig lärarutbildning, där flertalet lärarutbildare inte är anställda av lärarutbildningen utan i sina ämnen eller motsvarande. För att lärarutbildningen ska få gehör för sina rekryteringsbehov krävs därför ett väl utvecklat strategiskt samarbete med högskolans ämnen, institutioner och ledning, något som tidigare i viss mån saknats.

Redogörelse för åtgärder som genomförts

Södertörns högskola har åtgärdat de brister UKÄ påpekat genom att (i) förbättra de interna beslutsprocesserna kring rekrytering av lärarutbildare, (ii) anställa en lektor i statsvetenskap med ämnesdidaktisk inriktning, (iii) utlysa ett lektorat i sociologi med ämnesdidaktisk inriktning, (iv) utlysa riktade medel för mindre samhällskunskapsdidaktiska

forskningsprojekt, (v) inrätta ett ämnesdidaktiskt interimråd och (vi) vidta vissa övriga åtgärder för att stärka den samhällskunskapsdidaktiska forskningsmiljön.

(i) Förbättrade interna beslutsprocesser

UKÄ:s kritik har varit ett värdefullt incitament till ökad medvetenhet inom lärosätet om lärarutbildningens strategiska rekryteringsbehov och till förbättrad kommunikation mellan de organisatoriska enheter som samarbetar kring rekryteringen av lärarutbildare, framförallt lärarutbildningen och Institutionen för samhällsvetenskaper. Nya rutiner har skapats, bl a att lärarutbildningen regelbundet bjuder in institutionsledning och avdelningsföreståndare till möten om rekryteringsfrågor, säkerställer den didaktiska inriktningen av tjänster genom att delta i formulerandet av annonstexter och medverkar i rekryteringsintervjuer med sökande. Lärosätet bedömer att dessa förbättringar har underlättat och påskyndat besluten att utlysa två lektorat med samhällskunskapsdidaktisk inriktning och kommer att ha en bestående positiv effekt på möjligheterna att tillgodose lärarutbildningens långsiktiga rekryteringsbehov.

(ii) Nytt lektorat i statsvetenskap med samhällskunskapsdidaktisk inriktning

För att stärka den samhällskunskapsdidaktiska forskningsmiljön tillsatte Södertörns högskola 2019-11-01 ett universitetslektorat i samhällskunskap med inriktning mot skola, lärande, undervisning och ämnesdidaktik. Innehavaren är fil. dr i statsvetenskap och har tidigare bl a undervisat inom ämneslärarprogrammet på Stockholms universitet, haft en postdoktjänst på det ämnesdidaktiska centret CeSam vid Stockholms universitet och arbetat som forskare och projektledare på Skolforskningsinstitutet. Vid Södertörns högskola har hon huvuddelen av sin undervisning förlagd till ämneslärarutbildningen, där hon bl a som delkursansvarig lärare ansvarar för kvalitetsutveckling. Fr o m 2021 är hon inriktningsansvarig för ämneslärarprogrammets samhällskunskapsinriktning. Under 2021 har hon även ansvar för lärarutbildningens högre seminarium. I tjänsten som universitetslektor i statsvetenskap ingår 10% tid för forskning. Den nya lektorn har dessutom tilldelats medel från lärarutbildningens forskningsplattform för ett ämnesdidaktiskt pilotforskningsprojekt. (Se nedan.)

(iii) Nytt lektorat i sociologi med samhällskunskapsdidaktisk inriktning

För att bredda och ytterligare stärka den samhällskunskapsdidaktiska forsknings- och undervisningsmiljön har Södertörns högskola 2021-01-12 utlyst ett lektorat i sociologi med inriktning mot samhällskunskapsdidaktik och undervisning inom lärarutbildningen. I anställningen ingår undervisning, handledning av självständiga arbeten, kursansvar och kursutveckling. Undervisningen ska i första hand utföras inom ämneslärarprogrammets samhällskunskapsinriktning, men även undervisning inom andra lärarutbildningsprogram

och i det egna ämnet kan förekomma. Liksom när det gäller lektoratet i statsvetenskap rör det sig om en permanent personalförstärkning. I tjänsten ingår 7% tid för forskning finansierad av institutionen för samhällsvetenskaper och inledningsvis ytterligare 10% forskningstid finansierad av lärarutbildningen.

(iv) Riktade medel till mindre samhällskunskapsdidaktiska forskningsprojekt

Läroutbildningens forskningsplattform syftar till att utveckla och stärka läroutbildningarnas forskningsunderbyggnad vid Södertörns högskola genom att initiera och samordna forskning utifrån läroutbildningarnas och läroprofessionens behov. Inom ramen för forskningsplattformen utlyses två gånger om året bidrag för mindre forskningsprojekt eller färdigställande av redan pågående forskning som resulterar i vetenskapliga publikationer. Utlysningen gäller högst två bidrag och ges i form av en engångssumma på 350 000 kronor per projekt. Med anledning av UKÄ:s kritik gjordes ht20 en särskild utlysning (utöver den ordinarie), inriktad mot ämnesdidaktik inom gymnasiet, särskilt litteraturdidaktik och samhällskunskapsdidaktik. Ett av två bidrag gick till innehavaren av det nya lektoratet i statsvetenskap med ämnesdidaktisk inriktning för pilotforskningsprojektet ”Samhällskunskapsundervisning på pojkdominerade yrkesprogram – hinder och möjligheter för att utveckla en samhällskunskapsundervisning som främjar demokratisk kompetens”. Bidraget omfattar 50% arbetstid under ht21. Som en ytterligare åtgärd för att stärka forskningsunderbyggnaden av ämnesläroprogrammet har en särskild utlysning gjorts även för vt21 av medel för forskning med inriktning mot ämnesdidaktik för gymnasiet, särskilt inom samhällskunskap och litteraturvetenskap.

(v) Inrättande av ämnesdidaktiskt interimråd

Som en ytterligare åtgärd med anledning av UKÄ:s kritik har Södertörns högskolas läroutbildning inlett arbetet att starta ett ämnesdidaktiskt råd. Den akademiska ledaren för Södertörns högskolas läroutbildning tillsatte 2020-12-07 ett ämnesdidaktiskt interimråd med uppdrag att under år 2021 arbeta fram grunderna och arbetsformerna för ett permanent ämnesdidaktiskt råd med syfte att stärka det ämnesdidaktiska samtalet och samarbetet mellan läroutbildningen och de ämnen som verkar inom denna. I interimrådet ingår ämnesdidaktiskt erfarna representanter för ämnen verksamma inom läroutbildningen, däribland innehavaren av det nya lektoratet i statsvetenskap med samhällskunskapsdidaktisk inriktning.

(vi) Övriga åtgärder för att stärka den samhällskunskapsdidaktiska forskningsmiljön

Som exempel på övriga åtgärder som vidtagits för att stärka den vetenskapliga förankringen av den samhällskunskapsdidaktiska miljön på Södertörns högskola kan nämnas att läroutbildningens högre seminarium 2021-03-21 kommer ha formen av ett

halvdagssymposium om samhällskunskapsdidaktik, med presentationer av en ämnesdidaktiker från statsvetenskap, en ekonomdidaktiker och en idéhistoriker med utbildningsvetenskaplig inriktning.

En viktig tillgång i uppbyggnaden av den ämnesdidaktiska forskningsmiljön vid Södertörns högskola är att lärosätet har examenstillstånd på forskarnivå inom området Utbildningsvetenskapliga studier. Ämnen som redan har forskarexamenstillstånd inom andra områden kan ansöka om dubbelanslutning till Utbildningsvetenskapliga studier. Nio samhällsvetenskapliga ämnen vid Södertörns högskola har forskarexamenstillstånd, däribland statsvetenskap, psykologi, sociologi och socialt arbete. Ämnet socialt arbete inledde under ht20 processen att söka dubbelanslutning till Utbildningsvetenskapliga studier, och fler samhällsvetenskapliga ämnen förväntas göra det under vt21.